

PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH DLA MIASTA KONINA NA 2019 ROK

WSTĘP

Alkoholizm to nieustannie jeden z najpoważniejszych i najbardziej uciążliwych problemów społecznych w Polsce, a alkohol jest jedną z najpopularniejszych substancji psychoaktywnych. Z nadużywaniem alkoholu powiązane są między innymi problemy przemocy w rodzinie, ubóstwo oraz wykluczenie społeczne. W połączeniu ze skutkami społecznymi i ekonomicznymi jakie z tego tytułu ponosi budżet państwa – mamy do czynienia z sytuacją, która stanowi wystarczające uzasadnienie do podejmowania i rozwijania działań edukacyjnych społeczeństwa, koncentrujących się z jednej strony – na **profilaktyce alkoholowej**, z drugiej - na pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom.

Rozmiary szkód powodowanych przez alkohol mogą być zmniejszane poprzez skuteczną politykę wobec problemów z nim związanych, dlatego – zgodnie z ustawowymi wymaganiami - każdego roku opracowywany jest Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla miasta Konina.

Samorząd Konina, realizując własne zadania w obszarze rozwiązywania problemów alkoholowych, stosuje sprawdzone i skuteczne strategie, wdraża długofalowe programy profilaktyczne (rekomendowane przez PARPA i Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii).

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych, wynikających z używania substancji psychoaktywnych.

Prezentowany Program na 2019 rok jest głównie kontynuacją zasadniczych działań zainicjowanych w latach ubiegłych, zaktualizowanych i zgodnych z kierunkami zawartymi w:

- Narodowym Programie Zdrowia na lata 2016 – 2020 /Dz. U. z 2016 r., poz. 1492/
- ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi /Dz. U. z 2016 r., poz. 487 z późn. zm./
- ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie /Dz. U. z 2015 r., poz. 1390/
- Strategii rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców Konina na lata 2015 – 2025
- Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Miasta Konina na lata 2016 – 2020 przyjętym Uchwałą nr 250 Rady Miasta Konina z dnia 27 stycznia 2016 r.

Pomocną bazą wykorzystaną do konstruowania Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2019 – jest liczący 159 stron - dokument wykonany w 2017 roku przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Koninie „Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych”.

Na terenie miasta funkcjonuje wiele podmiotów, które zgodnie z założeniami statutowymi podejmują działania z zakresu profilaktyki, edukacji i terapii uzależnień. Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Konina na 2019 rok jest podstawowym dokumentem określającym zakres i formę realizacji działań profilaktycznych oraz naprawczych, zmierzających do ograniczenia spożycia alkoholu wśród mieszkańców Konina. Sposoby wykonywania zadań ujętych w Programie dostosowane są do potrzeb i możliwości ich realizacji w Koninie, w oparciu o posiadane zasoby. Źródłem finansowania zadań Programu są środki finansowe z budżetu Miasta, pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Wyłącznym dysponentem tych środków finansowych jest Prezydent Miasta Konina. Plan wydatków na 2019 r. w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych zostanie określony w uchwale budżetowej Miasta Konina na 2019 r.

ROZDZIAŁ I

DIAGNOZA

Konin jest gminą – miastem na prawach powiatu, położonym we wschodniej części województwa wielkopolskiego. Pod względem liczby ludności Konin jest trzecim miastem na prawach powiatu w województwie. Liczy **73 455** mieszkańców (zameldowanych na stałe lub czasowo w Koninie - dane na dzień 31.12.2017 r.), w tym dzieci i młodzieży (w przedziale wiekowym 0 - 18 lat) – **12 252** osób oraz **61 203** osób w wieku powyżej 18 lat (stan na 31.12.2017 r.)

Rok	2015	2016	2017
Liczba mieszkańców Konina od 0 do 18 lat	12 776	12 542	12 252
Liczba mieszkańców powyżej 18 roku życia	62 659	61 827	61 203
OGÓŁEM	75 435	74 369	73 455

Tabela nr 1: Liczba mieszkańców Konina zameldowanych na pobyt stały i czasowy. Dane Wydziału Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego w Koninie.

Konin to miasto, które zagrożone jest perspektywą wyludniania się – systematycznie z roku na rok zmniejsza się liczba mieszkańców. Jest miastem ludzi starzejących się – szacuje się, że na jego terenie zamieszkuje około 18 000 osób powyżej 60 roku życia.

W 2017 r. na zlecenie Urzędu Miejskiego w Koninie została sporządzona przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Koninie „Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych”, która – na podstawie przeprowadzonych badań i danych statystycznych - przedstawia główne, aktualne problemy i zagrożenia występujące na terenie miasta. Obszerny dokument dostępny jest na stronie internetowej UM w Koninie.

Diagnoza została oparta na opiniach tysiąca mieszkańców Konina (dorosłych oraz młodzieży) – jako metodę badawczą wybrano sondaż diagnostyczny. Według uczestniczących w badaniu, jednym z głównych problemów społecznych jest szeroko rozumiane uzależnienie, w tym od alkoholu. Ponad połowa badanych mieszkańców ocenia alkoholizm jako poważny problem społeczny naszego miasta (28,5% - bardzo poważny problem społeczny, 43,2% poważny problem społeczny).

Problemy społeczne	Bardzo poważny	Poważny	Umiarkowany	Znikomy	Nie występuje
Bezrobocie	42,5%	38,4%	20,1%	-	-
Zubożenie społeczeństwa	32,1%	33,9%	20,5%	13,5%	-
Zanieczyszczenie środowiska	18,7%	33%	29,7%	18,7%	-
Przemoc w rodzinie	24,7%	28,5%	16%	13,1%	2,9%
Alkoholizm	28,5%	43,2%	40,1%	3%	-
Kryzys rodzinny	10,9%	19,6%	53,3%	15,2%	1,1%
Problemy mieszkaniowe	7,7%	21,7%	51%	17,1%	2,5%
Narkomania	8,8%	18,1%	38%	27,2%	8%
Wzrost przestępczości	3,4%	10,7%	30%	44,1%	11,7%
Hazard	2,4%	2,4%	6,1%	41,7%	47,3%

Tabela nr 2: Ocena ważności problemów społecznych w mieście Koninie. Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych. Państwowa Wyższa szkoła Zawodowa w Koninie. 2017rok.

W Polsce, według danych Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA) liczba osób uzależnionych od alkoholu wynosi około 800 tysięcy, natomiast grupa osób pijących szkodliwie lub ryzykownie jest szacowana na 2 – 2,5 miliona. Zatem problem nadmiernego spożywania alkoholu dotyczy około 9% populacji Polski. Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) spożywanie alkoholu w sposób szkodliwy i ryzykowny jest trzecim w kolejności najistotniejszym czynnikiem ryzyka pogorszenia stanu zdrowia i przedwczesnej śmierci.

Z badań przeprowadzonych w Koninie wynika, że alkohol pije: średnio raz w miesiącu - 5,8% badanych kobiet oraz 13,2% badanych mężczyzn; kilka razy w miesiącu - 4,8% kobiet oraz 14,2% mężczyzn; raz w tygodniu - 5% badanych kobiet i 14% badanych mężczyzn. Mężczyźni preferują napoje wysokoprocentowe (np. wódka) – 56,7% natomiast kobiety sięgają po wino – 46,8%. Najczęściej spożywanym napojem alkoholowym jest piwo. Sięga po nie 37,1% badanych koninianek i 53,3% badanych koninian.

Z przeprowadzonych badań wynika też, że mieszkańcy Konina mają wysoką świadomość w zakresie tematyki związanej z definiowaniem alkoholizmu. I tak 65% badanych wskazało, że alkoholizm to utrata kontroli nad własnym życiem, 53,4%, że to choroba, 39,8%, że to problem z silną wolą. Warto zwrócić uwagę, że 15,5% badanych mówi o alkoholizmie jako o chorobie nieuleczalnej, zaś 13,6% określa, że jest to sposób życia.

Różne są przyczyny sięgania po alkohol. Najczęściej to „chęć zapicia problemów” – 79,6% lub „chęć wyluzowania się” – 48,5%, „presja ze strony znajomych” – 35,9% oraz „brak możliwości alternatywnego spędzania wolnego czasu” – 34%.

Z „Diagnozy” wynika, że - w opinii badanych - w zdecydowanej większości przypadków przyczyny spożywania alkoholu związane są z problemami osobistymi. Rozwój uzależnienia można powstrzymać i zminimalizować jego skutki, jeżeli osoba uzależniona podejmie systematyczną terapię. Szkody zdrowotne wywołane alkoholem nie ograniczają się

tylko do tych występujących u osób uzależnionych. Trzeba pamiętać, że niestety obejmują one swoim zasięgiem także osoby żyjące w najbliższym otoczeniu alkoholika. W psychologii taki stan nazywany jest współuzależnieniem. Dlatego, z punktu widzenia trwałości i jakości życia rodziny, w której występuje problem alkoholowy – ważne jest objęcie pomocą terapeutyczną wszystkich jej członków. Osoby zdiagnozowane jako pijące ryzykownie, szkodliwie lub uzależnione od alkoholu powinny pozostawać pod opieką specjalisty w praktyce ambulatoryjnej lub stacjonarnej placówce leczenia odwykowego. W trakcie badań prowadzonych przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową zapytano respondentów czy ich zdaniem istnieje możliwość zaprzestania spożywania i nadużywania alkoholu. Wśród badanych dominowało przekonanie, że terapia w specjalistycznych placówkach może prowadzić do zaprzestania nadużywania i spożywania alkoholu. Taki pogląd wyraziło 48,9% badanych. System leczenia odwykowego w Koninie to sześć placówek terapii uzależnień (jedna stacjonarna i pięć ambulatoryjnych). Są to:

- **W Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym** przy ul. Wyszyńskiego 1: **Poradnia Leczenia Uzależnień** (w 2017 r. leczyły się 183 osoby uzależnione od alkoholu i 25 osób współuzależnionych), **Oddział Leczenia Uzależnień** (98 osób) i **Dzienny Oddział Terapii Uzależnień od Alkohol** (29 osób). Od 2018 r. przy Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym w Koninie funkcjonuje hostel dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków, który dysponuje 23 miejscami.

- **Poradnia Leczenia Uzależnień i Współuzależnień oraz Poradnia Leczenia Uzależnień od Substancji Psychoaktywnych MULTIMED** przy ul. Wojska Polskiego 33. Osoby uzależnione mogą odbyć podstawowy program terapii w systemie ambulatoryjnym lub w Oddziale Dziennym. (w 2017 r. z powodu uzależnienia od alkoholu leczyło się tam 548 osób oraz 153 osoby współuzależnione).

- **Poradnia Terapii Uzależnień MEDICA przy ul. Chopina 23** a, oferująca pełen program terapii uzależnienia. W 2017 roku w tej placówce leczyło się około 512 osób uzależnionych od alkoholu i 153 osoby współuzależnione.

Dane dotyczące liczby pacjentów należy traktować szacunkowo, ponieważ zdarza się, że ta sama osoba w jednym roku może trafić do dwóch czy nawet trzech poradni. Alkoholik, który złamał abstynencję w trakcie terapii, bardzo często wstydzi się wrócić na leczenie do tej samej placówki. W tym wypadku jednak ważniejszy od statystyki jest fakt podejmowania kolejnej próby leczenia. Wzrasta również świadomość wśród osób współuzależnionych i one coraz częściej szukają dla siebie fachowej pomocy.

Ważną rolę w profilaktyce uzależnień odgrywają grupy samopomocowe. Uzyskiwane tam wsparcie umożliwia lepsze funkcjonowanie w życiu i radzenie sobie z trudnymi sytuacjami. W Koninie prężnie działa ok. 11 grup wspólnot Anonimowych Alkoholików:

- „Przebudzenie” przy ul. Portowej 2,
- „Rondo” przy ul. św. Maksymiliana Kolbego 2,
- „Nadzieja” przy ul. Przemysłowej 21,
- „Luz” przy ul. Przemysłowej 18,
- „Dziupła” przy ul. Szeligowskiego 1,
- „Przemienienie” przy ul. Przemysłowej 18,
- „Pociejewo” przy ul. Wojska Polskiego 33,
- „Wiara” przy ul. Maksymiliana Kolbego 2,
- „Nowa Szansa” przy ul. Wyszyńskiego 1,
- „Siódemka” przy ul. Portowej 2,
- „Zdzisław” przy ul. Reformackiej.

Konińskie Stowarzyszenie Abstynentów „Szansa” (jako jedyne w Koninie stowarzyszenie trzeźwościowe), od 2018 r. prowadzi Klub Abstynenta przy ul. Dworcowej 7. Przy klubie działa punkt informacyjno – kontaktowy, a instruktor terapii służy pomocą w wyborze kierunku wychodzenia z uzależnienia. Funkcjonowanie tej placówki, będzie wspierane w ramach profilaktyki uzależnień, realizowanej w 2019 r. przez miasto.

Osoby w trudnej sytuacji życiowej, nadużywające alkoholu lub członkowie ich rodzin mogą korzystać z oferty różnych placówek pomocowych na terenie miasta między innymi takich jak Klub Integracji Społecznej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie (KIS), w którym odbywają się systematyczne spotkania grupy psychoedukacyjnej dla osób z problemem alkoholowym, prowadzonej przez terapeutę uzależnień.

Na terenie Konina terapię współuzależnienia oferują wszystkie wymienione poradnie uzależnień. Ponadto funkcjonują grupy AI – Anon tj. samopomocowe grupy dla dorosłych członków rodzin osób uzależnionych. Osoby, u których na podłożu współuzależnienia bądź DDA /bycia dorosłym dzieckiem alkoholika/ rozwinęły się zaburzenia nerwicowe mogą korzystać z pomocy psychologicznej i psychiatrycznej w poradniach zdrowia psychicznego mieszczących się przy: ul. Szpitalnej 45, przy ul. Wojska Polskiego 33, przy ul. Spółdzielców 27, przy ul. Chopina 23.

Z przedstawionych danych wynika, że w Koninie istnieje dobrze rozwinięta sieć placówek oferujących pomoc osobom uzależnionym i współuzależnionym. Dlatego każdy, kto wyraża chęć leczenia się z nalogu łatwo może dotrzeć do wybranej placówki.

Kolejnym organem ustawowo powołanym do pomocy osobom uzależnionym jest Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Polskie prawo nie przewiduje przymusowego leczenia osób uzależnionych od alkoholu. Istnieje jednak procedura zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia takiego zobowiązania przez sąd spoczywa na Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla miasta Konina (KRPA). Procedurę sądowego zobowiązania do leczenia odwykowego inicjuje również Prokuratura Rejonowa. Procedura ta ma zastosowanie wobec osób, które: powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizują małoletnich, uchylają się od obowiązku zaspokajania potrzeb rodziny czy też systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny. Zespół motywujący KRPA przede wszystkim motywuje takie osoby do dobrowolnego podjęcia leczenia odwykowego, a następnie monitoruje przebieg terapii. Wnioski do sądu kieruje się wówczas, gdy nie udaje się zmotywować osoby uzależnionej do dobrowolnego leczenia się lub gdy nie reaguje ona na pisemne wezwania na rozmowę. Istotną częścią pracy zespołu motywującego Komisji są kontakty z rodzinami osób nadużywających alkoholu, służące nie tylko zebraniu informacji, ale też motywowaniu członków tych rodzin jako współuzależnionych do podejmowania własnej terapii. Działania KRPA w tym zakresie pozostaną bez zmian także w roku 2019.

Sięganie po alkohol jest mocno związane z procesem dojrzewania, kiedy nastolatek przechodzi intensywne przemiany fizyczne, psychiczne i społeczne. Jest to okres w życiu młodego człowieka sprzyjający eksperymentowaniu, testowaniu i poszukiwaniu nowych doświadczeń.

Młodzież jest szczególnie podatna na szkodliwe spożycie alkoholu przede wszystkim z powodu braku doświadczenia w jego spożywaniu. Aby lepiej poznać zakres i wagę problemu, także młodzież z konińskich szkół objęto badaniami przeprowadzonymi przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową. W badaniu udział wzięło 182 uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych oraz 320 uczniów szkół ponadgimnazjalnych (276 dziewcząt i 226 chłopców). Okazało się, że uzależnienie od alkoholu jest dla 19% bardzo poważnym problemem społecznym, a dla 15% poważnym problemem społecznym. Jednocześnie

młodzież ocenia, że w ponad połowie (56%) posiada dostęp do alkoholu – przy czym dane te obejmują również młodzież uczącą się, pełnoletnią. W przypadku uczniów z ostatnich klas szkoły podstawowej i gimnazjalistów taki dostęp deklarował co trzeci z nich. Zdaniem młodych ludzi, alkohol w Koninie jest ogólnodostępny - taką dostępność deklaruje 73% z nich. Z kolei 61% badanej młodzieży uważa, że alkohol nie jest towarem szczególnym i w związku z tym dostęp do niego nie powinien być ograniczany i kontrolowany. 43% uważa, że alkohol jest towarem, wobec którego nie należy stosować odrębnych zasad sprzedaży. Co trzeci badany chciałby obniżenia wieku dostępu do legalnego zakupu alkoholu od 16 roku życia (przy czym wskazania te pochodziły głównie od młodszej młodzieży – ze szkoły podstawowej i gimnazjum). Tylko niewielki odsetek badanych chciałby podwyższenia wieku dostępu do alkoholu do 21 lat. 19% uczestniczących w badaniu młodych ludzi potwierdziło, że w ich najbliższej rodzinie jest osoba nadużywająca alkoholu. W badaniach przeprowadzonych wśród młodzieży przyznającej się do picia alkoholu - 40% deklaruowało jego spożywanie w ciągu ostatniego tygodnia, 41% w ciągu ostatniego miesiąca, 19% w ciągu ostatniego roku. Młodzież najczęściej pije piwo – 36%, 18% - wódkę, a 6% - wino. 36% badanych oświadczyło, że w ogóle nie pije alkoholu. Po substancje psychoaktywne sięgają najczęściej w sytuacjach towarzyskich (imprezy, spotkania u znajomych) – 10% badanych.

Ważnym elementem sporządzonej dla Konina diagnozy jest ocena skali występowania zjawisk dotyczących spożycia alkoholu w bezpośrednim środowisku zamieszkania młodzieży. Z przeprowadzonych badań wynika, że 49% uczniów uważa, że spożycie alkoholu w ostatnich latach nie zmieniło się, natomiast w opinii 34% spożycie alkoholu wzrosło.

Zastanawiająca jest wiedza młodzieży dotycząca alkoholu. Aż 47% spośród badanych twierdzi, że alkohol zawarty w winie lub piwie jest mniej szkodliwy od zawartego w wódce. W związku z tym konieczne jest stosowanie określonej profilaktyki oraz budowanie odpowiedzialności za środowisko, w którym porusza się młodzież. Bardzo ważne jest dostarczanie młodym ludziom konkretnej, rzetelnej wiedzy na temat uzależnienia od alkoholu oraz jego skutków. Oznacza to, że należy zarówno kontynuować, jak i wdrażać nowe (szczególnie w szkołach, placówkach wsparcia dziennego) - rekomendowane przez PARPA programy profilaktyczne. Wyniki badań przeprowadzonych przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Koninie jednoznacznie wskazują, że spożywanie alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych wzrasta w okresie dojrzewania. W „Diagnozie lokalnych zagrożeń społecznych” podkreślono, że nierealistyczne jest oczekiwanie, iż programy szkolne będą w stanie całkowicie zapobiec tym naturalnym tendencjom rozwojowym i jednocześnie będą skutecznie chronić młodzież przed wpływami środowiskowymi, które propagują picie alkoholu, palenie tytoniu lub używanie narkotyków. Dlatego, obok strategii prewencyjnej - w instytucjach oświatowych zwłaszcza - winno się wprowadzić na większą niż dotąd skalę - elementy interwencji lub innej pracy profilaktycznej z grupami zwiększonego ryzyka.

Konin już od wielu lat stara się wychodzić naprzeciw tym problemom, dlatego realizuje w szkołach wszystkich szczebli - rekomendowany przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - program „Szkolna Interwencja Profilaktyczna”. Jego celem jest ograniczenie skali używania substancji psychoaktywnych przez uczniów oraz poprawa funkcjonowania młodych ludzi w szkole. Program wysoko oceniają pedagodzy, uczniowie oraz rodzice. Realizacja tego programu planowana jest również w 2019 r. Należy podkreślić, że podstawowy cel programów profilaktycznych nie powinien opierać się na przesłankach związanych z redukcją szkód, a na kształtowaniu postaw prorozwojowych. Najbardziej realistycznymi celami profilaktyki jest opóźnienie inicjacji spożywania środków psychoaktywnych, do których zaliczamy również alkohol. Jest to niezwykle istotna kwestia profilaktyczna, gdyż jej powodzenie może przyczynić się do znacznego zmniejszenia szkód

społecznych. Pewne jest to, że aby ograniczyć zjawisko nadużywania alkoholu przez młodzież powinniśmy, jako społeczeństwo, uczyć młodych ludzi postaw służących trzeźwemu życiu, tworzyć warunki dla dzieci i młodzieży do atrakcyjnego spędzania wolnego czasu bez alkoholu. Profilaktyka alkoholowa na terenie miasta powinna koncentrować się na utrzymaniu właściwych postaw wobec alkoholu dzieci i młodzieży, obecnie niepijących oraz na zmianie postaw wobec alkoholu niemałej części młodzieży, która ma za sobą inicjację alkoholową. Podobnie jak w poprzednich latach w ramach Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2019 miasto planuje wsparcie finansowe szkół w realizacji rekomendowanych przez PARPA programów profilaktycznych.

Ważną rolę w procesie pomagania dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym odgrywają **placówki wsparcia dziennego, takie jak: świetlice socjoterapeutyczne, środowiskowe ogniska wychowawcze i świetlice środowiskowe.** Na terenie Konina funkcjonują aktualnie – finansowane przez miasto – 22 placówki wsparcia dziennego (6 świetlic socjoterapeutycznych, 7 środowiskowych ognisk wychowawczych i 9 świetlic środowiskowych) prowadzone przez organizacje pozarządowe w różnych częściach miasta. Do placówek tych uczęszcza około 660 dzieci. Tam - oprócz wsparcia psychologicznego, pedagogicznego - mogą skorzystać również z pomocy socjalnej i dożywiania. Placówki wsparcia dziennego są ważnym elementem w profilaktyce alkoholowej. Tworzą one wspierające środowisko dostosowane do specyficznych potrzeb dzieci, kształtują ich umiejętności i zainteresowania, pomagają radzić sobie z trudnymi doświadczeniami, uczą współpracy w grupie, wzmacniają potencjał rozwojowy. We wszystkich tych placówkach realizowane są programy profilaktyczne. Swoim oddziaływaniem obejmują nie tylko dzieci, ale również ich rodziców.

Udzielanie pomocy dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym jest jednym z priorytetowych zadań samorządu lokalnego zajmującego się profilaktyką rodzin z grup ryzyka. Dlatego miasto Konin będzie w roku 2019 nadal wspierało placówki wsparcia dziennego, przeznaczając środki na ich utrzymanie oraz finansowanie form zimowego i letniego wypoczynku dla ich podopiecznych z tzw. „korkowego”.

Szacuje się, że 30 procent polskich kobiet pije alkohol w ciąży i - co się z tym wiąże - co roku około tysiąca dzieci rodzi się z zespołem FAS (płodowy zespół alkoholowy). Dostrzegając problem w 2017 r. podjęto działania w ramach Programu profilaktyki zespołu FAS i zespołu RAD (zespół zerwanych więzi) realizowanego w szkołach ponadpodstawowych, które mają uświadomić młodym ludziom, że skutki spożywania alkoholu przez przyszłe matki są nieodwracalne. Kluczowym działaniem w profilaktyce oraz zapobieganiu alkoholowemu zespołowi płodowemu jest **edukacja**. Program cieszy się dużym zainteresowaniem dlatego po pierwszym roku jego realizacji podwojono środki przeznaczone na to zadanie, aby zaspokoić zapotrzebowanie szkół. Planujemy jego realizację w takim zwiększonym wymiarze także w 2019 r.

Rodzina jest pierwszym i w wielu aspektach najważniejszym miejscem, w którym dzieci i młodzież uczą się odpowiedzialnego i trzeźwego życia. W 2013 roku uchwałą Rady Miasta Konina został przyjęty do realizacji Program „Konińska Karta Rodziny 3+”. Mimo że nie jest finansowany ze środków na przeciwdziałanie uzależnieniom - jest i będzie uwzględniany w działaniach samorządu z zakresu profilaktyki, ponieważ wspiera tak ważne, chroniące przed uzależnieniami czynniki, jak: więź z rodziną oraz rozwój pasji, zainteresowań, hobby. Podobnie jak wprowadzony w życie w 2014 roku ogólnopolski program Karta Dużej Rodziny – będzie w roku 2019 jednym z elementów rozwijanej systematycznie polityki prorodzinnej samorządu miejskiego.

Z nadużywaniem alkoholu związany jest problem przemocy, szczególnie przemocy domowej. Ilość osób żyjących w Polsce w rodzinach z problemem alkoholowym, będących dziećmi, małżonkami lub najbliższymi krewnymi ludzi uzależnionych można oszacować na około 3 do 4 milionów osób. Badania żon alkoholików wskazują, że blisko 80% tych kobiet oraz ich dzieci doświadcza przemocy ze strony swego męża lub partnera. Najwięcej przestępstw przeciwko rodzinie dokonywanych jest pod wpływem alkoholu.

Problem przemocy został ujęty również w „Diagnozie Lokalnych Zagrożeń Społecznych”. Badania wykazały, że 74,2% dorosłych mieszkańców Konina zna osoby doświadczające przemocy fizycznej w rodzinie, a 56,4% zna osoby doświadczające przemocy psychicznej. Skala zjawiska przemocy zdaje się być poważna, jeśli weźmie się pod uwagę, że w przestrzeni społecznej żyją osoby doświadczające przemocy, które nie mówią o tym głośno. Przeprowadzone badania wskazały, że przemoc w rodzinie jest poważnym problemem społecznym Konina i w większości wiąże się z nadużywaniem alkoholu. Z myślą o takich sytuacjach, przy Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie utworzono przed laty Sekcję Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej. Osoby i rodziny będące w sytuacji kryzysowej (a niewątpliwie stosowanie przemocy w rodzinie jest taką sytuacją) mogą uzyskać pomoc psychologiczną oraz socjalną każdego dnia i właściwie o każdej godzinie. Przy Sekcji funkcjonuje hostel dla osób doświadczających przemocy w rodzinie. W ramach działań interwencyjnych jej pracownicy wychodzą z ofertą pomocy, również poza obręb placówki. Trafiają do miejsc zamieszkania rodzin, w których zgłoszono podejrzenie stosowania przemocy, udzielając wsparcia, informując o prawach osób doświadczających przemocy i możliwościach wyjścia z trudnej sytuacji.

Sekcja – wspierana każdego roku finansowo ze środków profilaktyki uzależnień - realizuje również działania profilaktyczne i edukacyjne poprzez autorskie programy:

"Przeciwdziałanie przemocy program profilaktyczno - edukacyjny dla uczniów klas V konińskich szkół podstawowych" , „Program profilaktyczno – edukacyjny dla rodzin i osób w kryzysie, w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie”, „Program aktywizujący – wspierający dla mieszkańców mieszkań chronionych”, „Psycholog Rodzinny”, „Szansa na Życie” – dla matek w trudnej sytuacji życiowej, które zdecydowały się urodzić dziecko, ale nie mogą go wychować.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nałożyła na gminy obowiązek tworzenia zespołów interdyscyplinarnych. Ich główną ideą jest stworzenie wspólnej płaszczyzny działania dla pracowników różnych instytucji zajmujących się pomocą dziecku i rodzinie. W 2017 roku do konińskiego Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęły 143 formularze Niebieskich Kart, a w 102 rodzinach procedura ta została zamknięta, co jest pozytywnym zjawiskiem, świadczącym m.in. o profesjonalnej pomocy udzielonej tym rodzinom. W roku 2019, tak jak dotychczas, w pracach grup roboczych Zespołu uczestniczyć będą przedstawiciele Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Towarzystwo Inicjatyw Obywatelskich (TIO), od kilku już lat przy wsparciu z budżetu miasta, realizuje program zapobiegania i przeciwdziałania przemocy w rodzinie „Bezpieczeństwo w rodzinie” i „Dzieciństwo bez przemocy”. M.in.: na terenie Szkoły Podstawowej nr 1 w Koninie TIO prowadzi grupy terapeutyczno – rozwojowe dla dzieci doświadczonych różnymi formami przemocy, grupy wsparcia dla kobiet ofiar przemocy, prowadzi zajęcia integracyjne, rozwojowe dla dzieci z orzeczeniem Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej, udziela wsparcia ofiarom przemocy. Planowana jest kontynuacja tych zadań w roku 2019.

W pomoc osobom uzależnionym od alkoholu oraz doświadczającym przemocy, na terenie Konina, angażują się od lat organizacje pozarządowe. W roku 2019 mogą one nadal liczyć na wsparcie miasta w tych działaniach, z części budżetu przeznaczzonego na profilaktykę uzależnień.

Nadmierne spożywanie alkoholu pociąga za sobą szkody społeczne, do których należy zaliczyć: ubóstwo i bezrobocie, stosowanie przemocy wobec członków rodziny, agresywne zachowania w postaci bójek, awantur, pobić, wzrost przestępczości, wandalizm, kradzieże, wypadki samochodowe, bezdomność. 86% badanych dorosłych koninian wskazało, że nadmierne spożywanie alkoholu zagraża bezpieczeństwu społecznemu. Inaczej widzi to młodzież, ponieważ, aż 50% z badanych uczniów uważa, że osoby pijące nie stanowią szczególnego zagrożenia dla bezpieczeństwa, a 39% nie ma w tej kwestii zdania.

W Koninie w 2017 roku osoba będąca pod wpływem alkoholu spowodowała jeden wypadek śmiertelny. Inne przestępstwa, których sprawcami byli nietrzeźwi to: kradzież z włamaniem (10) , kradzież mienia (15) , uszkodzenie mienia (45).

Konsekwencją uzależnienia od alkoholu bardzo często jest bezdomność. Polski Czerwony Krzyż, na zlecenie Miasta Konina, prowadzi całorocznie schronisko i noclegownię dla bezdomnych oraz sezonowo – ogrzewalnię. Z badań przeprowadzonych w 2014 roku przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koninie wraz z Komendą Miejską Policji wynika, że większość osób bezdomnych to osoby uzależnione od alkoholu. 94 % z nich podejmowało choć raz w życiu próby leczenia. Schronisko, noclegownia i ogrzewalnia nie są finansowane ze środków przeznaczonych na profilaktykę, z tzw. „korkowego”, ale stanowią istotny element wsparcia dla osób pozbawionych domu w dużej mierze na skutek nadużywania alkoholu.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie Koninie co roku obejmuje pomocą rzeczową i finansową rodziny z problemem alkoholizmu i nadużywania alkoholu (w 2017 r. było to 265 rodzin). Na pomoc tę składają się: zasiłki celowe, okresowe i stałe, obiady dla dzieci w szkołach i przedszkolach, posiłki w stołówce MOPR. Pracownicy socjalni pracują z użyciem narzędzia, jakim jest kontrakt socjalny. Ma on motywować osoby i rodziny do współdziałania w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej. Osoby uzależnione od alkoholu są zobowiązane do podjęcia leczenia odwykowego - jeśli nie realizują tego zobowiązania, może to dać podstawę do odmowy bądź ograniczenia udzielanych im świadczeń.

Od 2015 roku przy Komendzie Miejskiej Policji w Koninie funkcjonuje Policyjne Pomieszczenie dla Osób Zatrzymanych, które dysponuje 42 miejscami. Tam też osoby nietrzeźwe - po likwidacji Ośrodka Doraźnej Pomocy Osobom z Problemem Alkoholowym i Przemocą w Koninie - zatrzymywane są do wytrzeźwienia.

Do obowiązków organów jednostek samorządu terytorialnego należą zarówno zadania z zakresu regulacji lokalnego rynku napojów alkoholowych, jak i profilaktyka oraz rozwiązywanie problemów alkoholowych. W Koninie kwestię dostępności napojów alkoholowych reguluje:

- ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, która po nowelizacji przekazuje gminie uprawnienia do ustalania maksymalnej liczby **zezwoleń** (a nie jak wcześniej liczbę punktów sprzedaży) na sprzedaż alkoholu na terenie Konina oraz zasad usytuowania na terenie miasta miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.

- uchwała Nr 758 Rady Miasta Konina z dnia 27 czerwca 2018 r. w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu i poza miejscem sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie miasta Konina.

W 2017 r. na terenie miasta funkcjonowało 157 sklepów i 70 lokali gastronomicznych sprzedających alkohol. Tworząc „Diagnozę Lokalnych Zagrożeń Społecznych” przeprowadzono badania - pod kątem świadomości szkodliwości alkoholu oraz znajomości prawa w zakresie jego sprzedaży - w 37 punktach sprzedaży alkoholu. Głównym celem była analiza postaw sprzedawców względem: sprzedaży alkoholu osobom nieletnim, osobom nietrzeźwym, spożywania alkoholu w miejscu jego sprzedaży oraz przypadki awantur i bójek spowodowanych przez pijących. Wyniki pozwoliły sformułować wniosek, że sprzedawcy alkoholu w zdecydowanej większości mają świadomość jego szkodliwości i znają konsekwencje nieprzestrzegania prawa w zakresie handlu tym towarem.

Dużym problemem w Koninie jest spożywanie alkoholu w miejscu jego zakupu, tak wskazało 50% badanych. Respondenci uważają, że spożywanie alkoholu jest rzeczywistym zagrożeniem dla porządku i bezpieczeństwa lokalnego – dotyczy to blisko 30% badanych osób. Około 90% badanych jest zdania, że sprzedaż alkoholu osobom nietrzeźwym jest niestosowna, ale 11% nie widzi w tym nic niestosownego. 82,1 % wskazuje, że przed 18 rokiem życia nie powinno sprzedawać się alkoholu. Natomiast 13,1% wskazało, że zna przypadki, gdzie sprzedaje się alkohol nieletnim.

W Diagnozie stwierdzono, że mieszkańcy Konina z jednej strony mają świadomość skutków spożywania alkoholu, ale z drugiej strony - w sytuacji związanej z ekonomią - blisko 23,5% wskazuje, że jest to towar, jak każdy inny. Wskazano, że w ramach realizacji gminnego programu przeciwdziałania alkoholizmowi należałoby organizować szkolenia dla sprzedawców napojów alkoholowych. Potwierdza to słuszność działań już podejmowanych przez Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Wydział Rozwoju Gospodarczego. Organizowane przez nie szkolenia dla sprzedawców napojów alkoholowych w mieście z roku na rok cieszą się coraz większym zainteresowaniem. Będą też realizowane w roku 2019, podobnie jak zainaugurowane w roku 2018 wspólne, comiesięczne, wizytacje funkcjonariuszy KMP i członków zespołu KRPA sklepów prowadzących sprzedaż alkoholu na terenie miasta.

W działalność promującą postawy abstynenckie i trzeźwość na terenie Konina od lat angażują się księża katoliccy oraz przedstawiciele innych kościołów i związków wyznaniowych. W mieście od wielu lat realizowany jest przez diecezjalnego duszpasterza trzeźwości Program „Trzeźwienie przez Kulturę” - cykl comiesięcznych konferencji, połączonych z koncertami, dla osób uzależnionych i borykających się z problemem uzależnień. Jest to autorski projekt, unikatowy na skalę krajową. Planowana jest kontynuacja tego zadania w roku 2019.

ROZDZIAŁ II

Główne cele i zadania programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Główne cele programu:

1. Promocja zdrowego, wolnego od środków uzależniających stylu życia.
2. Zmniejszenie rozmiaru aktualnie istniejących problemów alkoholowych.
3. Reagowanie na powstawanie nowych, niekorzystnych problemów społecznych wynikających z używania alkoholu, zwłaszcza przez dzieci i młodzież.
4. Maksymalne i efektywne wykorzystywanie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już występującymi problemami.

Priorytetowe zadania programu:

1. Działania mające na celu promocję zdrowia i przedłużenie życia mieszkańców oraz zapobieganie pojawianiu się problemów związanych z używaniem i nadużywaniem środków odurzających (promowane będą zwłaszcza te programy profilaktyczne, które budują i rozwijają różnorodne umiejętności radzenia sobie z wymogami życia, w tym również programy przeciwdziałania agresji i przemocy).
2. Działania mające na celu wczesną identyfikację osób o najwyższym ryzyku wystąpienia problemów alkoholowych i przemocy (bycia sprawcą lub ofiarą) oraz pomaganie im w redukcji tego ryzyka.
3. Działania zmierzające do zatrzymania postępu choroby u osób uzależnionych oraz umożliwienie tym osobom powrotu do normalnego funkcjonowania w społeczności.

Główne kierunki działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych

1. Pomoc osobom uzależnionym od alkoholu i ich rodzinom, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie poprzez:

- a) prowadzenie zajęć terapeutycznych i innych wspierających zdrowienie dla osób uzależnionych od alkoholu,
- b) prowadzenie zajęć terapeutycznych i innych wspierających rozwój osobisty osób współuzależnionych,
- c) prowadzenie grup wsparcia dla ofiar przemocy,
- d) prowadzenie grup korekcyjno - edukacyjnych dla sprawców przemocy,
- e) prowadzenie poradnictwa interdyscyplinarnego dla ofiar przemocy i innych osób w kryzysie,
- f) udzielanie wsparcia ofiarom przemocy w ramach procedury "Niebieskich Kart"
- g) prowadzenie terapii dzieci z rodzin alkoholowych w świetlicach socjoterapeutycznych i grupach terapeutyczno - rozwojowych,
- h) dożywianie dzieci z rodzin alkoholowych i innych wymagających wsparcia w przedszkolach, szkołach podstawowych, gimnazjach (finansowane przez MOPR) oraz dożywianie w ramach działalności placówek wsparcia dziennego,
- i) wspieranie i realizowanie polityki prorodzinnej.

2. Działania profilaktyczne realizowane poprzez:

- a) prowadzenie i wspieranie programów profilaktycznych w szkołach,
- b) prowadzenie programów profilaktycznych w świetlicach socjoterapeutycznych, świetlicach środowiskowych i środowiskowych ogniskach wychowawczych oraz w innych jednostkach i organizacjach, które w ramach swej działalności statutowej służą dzieciom, młodzieży i rodzicom,
- c) wspieranie organizacji wielostopniowych, połączonych z edukacją profilaktyczną olimpiad itp. o tematyce związanej z przeciwdziałaniem uzależnieniom,
- d) organizowanie wypoczynku zimowego i letniego z programami profilaktycznymi lub socjoterapeutycznymi dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych,
- e) prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych z oddziaływaniami profilaktycznymi,
- f) organizowanie i dofinansowanie szkoleń profesjonalistów z zakresu profilaktyki i terapii,
- g) wspieranie młodzieżowej grupy PaT,

- h) realizację, niefinansowanych ze środków przeznaczonych na profilaktykę, programów Konińska Karta 3+ oraz Karta Dużej Rodziny,
  - i) szkolenia rodziców,
  - j) promowanie postaw prozdrowotnych, trzeźwości, wolności od środków uzależniających,
  - k) współpracę z mediami,
  - l) wspieranie działań w kierunku trzeźwości kierowców.
- 3. Kontrola przestrzegania zasad obrotu i zakazu reklamy napojów alkoholowych.**
- działania będące w kompetencjach Wydziału Działalności Gospodarczej i Rozwoju,
  - szkolenia sprzedawców napojów alkoholowych,
  - interwencje Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Konina
  - systematyczne wizytacje zespołu KMP i KRPA w sklepach sprzedających alkohol.
- 4. Wspomaganie działalności instytucji, organizacji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych przez:**
- wspieranie działalności stowarzyszenia abstynenckiego i innych środowisk trzeźwościowych.
- 5. Wspieranie integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin.**
- działalność Klubu Integracji Społecznej MOPR,
  - wspieranie inicjatyw organizacji pozarządowych, podporządkowanych temu celowi.

Szczegółowe zadania Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

- 1. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działania na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.**

L.p.	Zadanie	Realizatorzy/partnerzy	Wskaźniki realizacji zadań	Termin
1.	Kontynuowanie i rozwijanie programów profilaktycznych w szkołach, edukacja prozdrowotna, uczenie umiejętności służących zdrowemu i trzeźwemu życiu, poszerzanie liczby odbiorców szkolnych programów profilaktycznych	Placówki oświatowe, służby publiczne Organizacje pozarządowe	- Liczba dzieci i młodzieży objęta programami. - Liczba rodziców uczestniczących w programach. - Liczba nauczycieli uczestniczących w programach	Cały rok
2.	Wspieranie i realizacja polityki prorodzinnej (w tym: Konińska Karta 3+, Karta Dużej Rodziny)-zadanie finansowane ze środków własnych gminy i dotacji celowej rządowej	Urząd Miejski, jednostki organizacyjne Miasta Administracja rządowa media lokalne	- Liczba wydanych kart -Liczba partnerów uczestniczących w programach -Liczba ulg i przywilejów dla rodzin wielodzietnych	Cały rok

3	Wspieranie w realizacji programów profilaktyczno – wychowawczych, takich jak np.: Program profilaktyki zespołu FAS i zespołu RAD realizowany w konińskich szkołach ponadpodstawowych, podejmowanych przez organizacje pozarządowe, oświatowe, społeczne, jednostki organizacyjne miasta	Organizacje pozarządowe, Placówki oświatowe Jednostki organizacyjne Miasta	- Liczba dzieci i młodzieży objęta programami - Liczba rodziców uczestniczących w programach - Liczba realizatorów programów	Cały rok
4.	Wspieranie działań mających na celu podnoszenie kompetencji wychowawczych rodziców, nauczycieli i opiekunów	Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli i inne placówki oświatowe Organizacje pozarządowe Miejska Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna	-Liczba realizatorów programów -Liczba rodziców, nauczycieli, opiekunów uczestniczących w programach	Cały rok
5.	Wspieranie działań promujących bezpieczny i wolny od substancji psychoaktywnych sposób spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież, rozwój zorganizowanych zajęć poza - lekcyjnych w świetlicach, placówkach oświatowych oraz na osiedlach - jak najbliższej miejsca zamieszkania	Placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, jednostki organizacyjne miasta, kościoły, związki wyznaniowe, grupa PaT	- Liczba dzieci i młodzieży korzystającej z zajęć. - Liczba placówek prowadzących zajęcia	Cały rok
6.	Organizowanie i współorganizowanie imprez integracyjnych połączonych z działaniami profilaktycznymi	Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, jednostki organizacyjne miasta	- Liczba imprez - Liczba osób objętych działaniami	Cały rok
7.	Finansowanie kampanii profilaktycznych, prowadzenie edukacji dotyczącej trzeźwości kierowców, informowanie społeczeństwa o dostępności usług terapeutycznych	Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Komenda Miejska Policji, Straż Miejska, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, służba zdrowia	- Liczba przeprowadzonych kampanii - Szacunkowa liczba odbiorców - Liczba zakupionych i wydanych materiałów edukacyjnych	Cały rok
8.	Wydawanie i zakup materiałów informacyjnych i profilaktycznych,	Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Komenda Miejska Policji, organizacje pozarządowe	- Liczba wydanych i zakupionych materiałów informacyjnych	Cały rok
9.	Wspieranie lokalnych mediów w zakresie ich działań dot. przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy	Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, lokalne media	- Liczba audycji, artykułów prasowych, mat. internetowych	Cały rok
10.	Prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci uczestniczących w programach profilaktycznych	Placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji	- Liczba programów - Liczba dzieci i młodzieży uczestniczącej w zajęciach - Liczba trenerów, realizatorów	Cały rok
11.	Dożywianie dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych	Organizacje pozarządowe	- Liczba dzieci objętych dożywianiem	Cały rok
12.	Wspieranie młodzieżowych liderów oraz środowisk zaangażowanych w promowanie zdrowego stylu życia i abstynencji	Młodzieżowy Dom Kultury, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, kościoły, związki wyznaniowe. Urząd Miejski Miejska Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna	- Liczba młodzieżowych liderów - Szacunkowa liczba osób objętych oddziaływaniami	Cały rok
13.	Dofinansowywanie i organizowanie szkoleń dla osób działających w obszarze profilaktyki	Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	- Liczba szkoleń - Liczba osób przeszkolonych	Cały rok
14.	Wspieranie wszelkich działań profilaktycznych dot. uzależnień i przeciwdziałania przemocy i agresji	Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, wszystkie instytucje	- Liczba przedsięwzięć, - Liczba adresatów	Cały rok

		i organizacje pomocowe, Miejska Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna		
15.	Organizowanie szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych	Urząd Miejski Podmioty prowadzące sprzedaż napojów alkoholowych	- Liczba szkoleń - Liczba osób objętych szkoleniami	Cały rok
16.	Wspieranie działań ograniczających sprzedaż alkoholu nieletnim	Urząd Miejski, organizacje pozarządowe, podmioty prowadzące sprzedaż alkoholu	- Liczba przedsięwzięć - Liczba odbiorców	Cały rok
17.	Monitorowanie skali problemów dotyczących uzależnień i przemocy	Urząd Miejski we współpracy ze wszystkimi organizacjami i instytucjami, Jednostka badawcza	- Liczba sondaży - Liczba placówek w których zebrano dane	Cały rok

2. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.

L.p.	Zadanie	Realizatorzy/Partnerzy	Wskaźnik realizacji zadań	Termin
1.	Współpraca z placówkami terapii uzależnień. Zajęcia terapeutyczne dla osób uzależnionych. Umożliwienie uzależnionym osobom niepełnosprawnym korzystania z terapii	Urząd Miejski Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Placówki odwykowe i terapii uzależnień, Miejska Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna	- Liczba uzależnionych korzystających z terapii - Liczba placówek - Liczba osób niepełnosprawnych, które odbyły terapię	Cały rok
2.	Dofinansowanie szkoleń dla pracowników lecznictwa odwykowego podnoszących kwalifikacje zawodowe	Urząd Miejski	- Liczba szkoleń - Liczba terapeutów korzystających z dofinansowania	Cały rok
3.	Doposażenie Oddziału Leczenia Uzależnień Wojewódzkiego Szpitala Zespołowego w Koninie	Urząd Miejski Wojewódzki Szpital Zespołowy	-Liczba zakupionego sprzętu	Cały rok
4.	Motywowanie do leczenia odwykowego klientów pomocy społecznej nadużywających alkoholu. Monitorowanie wyników leczenia przy pomocy kontraktów socjalnych	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	- Liczba osób zmotywowanych do leczenia odwykowego - Liczba osób uzależnionych, które wywiązały się z kontraktu socjalnego	Cały rok
5.	Zapewnienie warunków pracy Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zespołu interwencyjno – motywującego i zespołu interwencyjnego wizytującego punkty sprzedaży alkoholu. Zorganizowanie szkolenia dla członków komisji, zakup materiałów, wyposażenia, literatury fachowej, materiałów edukacyjnych	Urząd Miejski	- Liczba szkoleń - Liczba osób uczestniczących w szkoleniach - Liczba zakupionych i przekazanych materiałów, literatury	Cały rok
6.	Przeprowadzanie rozmów motywujących do leczenia z osobami uzależnionymi i ich rodzinami	Zespół interwencyjno – motywujący Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Konińskie Stowarzyszenie Abstynentów „Szansa”	- Liczba posiedzeń zespołu interwencyjno – motywującego Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - Liczba rozmów z osobami uzależnionymi - Liczba rozmów z rodzinami - Liczba osób zmotywowanych do leczenia /uzależnionych i członków rodzin/	Cały rok
7.	Pomoc i prowadzenie działań na rzecz osób bezdomnych z problemem alkoholowym, w tym wsparcie w wychodzeniu z bezdomności	Organizacje pozarządowe Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	- Liczba bezdomnych skierowanych na leczenie odwykowe - Liczba bezdomnych korzystających ze schronienia - Liczba bezdomnych, którzy się usamodzielnili	Cały rok

8.	Udzielanie wsparcia w utrzymaniu trzeźwości, organizacja Klubu Abstynenta na terenie miasta	Konińskie Stowarzyszenie Abstynentów „Szansa” Wspólnota AA Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Kościoły, Związki wyznaniowe, Młodzieżowy Dom Kultury, Urząd Miejski	-Liczba osób korzystających z grup wsparcia - Liczba osób korzystających ze wsparcia w kryzysie - szacunkowa liczba osób uczestnicząca w mitingach AA - Liczba grup wsparcia i grup AA - Liczba osób korzystających z innego wsparcia.	Cały rok
----	---	---	--	----------

3. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

L.p.	Zadanie	Realizatorzy/ Partnerzy	Wskaźniki realizacji zadania	Termin
1.	Wdrażanie procedury zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego	Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Sąd Rejonowy Prokuratura Rejonowa	- Liczba wniosków o leczenie - Liczba spraw skierowanych do Sądu - Liczba osób zmotywowanych do leczenia	Cały rok
2.	Prowadzenie miejsc schronienia dla ofiar przemocy domowej	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	- Liczba dorosłych i dzieci korzystających ze schronienia	Cały rok
3.	Prowadzenie grup wsparcia, grupy psychoedukacyjnej i zajęć terapeutycznych dla ofiar przemocy domowej	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie Organizacje pozarządowe, Miejska Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna	- Liczba grup wsparcia - Liczba grup terapeutycznych - Liczba osób objętych oddziaływaniami	Cały rok
4.	Realizacja programu przeciwdziałania przemocy domowej wobec dzieci	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	- Liczba szkół i placówek, w których realizowany jest program - Liczba dzieci i młodzieży objętych programem	Cały rok
5.	Realizacja programu korekcyjno – edukacyjnego ze sprawcami przemocy.	Urząd Miejski Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, organizacje pozarządowe	- Liczba sprawców przemocy korzystających z programu	Cały rok
6.	Zwiększanie skuteczności interwencji prawno – administracyjnych wobec przemocy i innych zaburzeń funkcjonowania rodziny powodowanych piciem alkoholu. Prowadzenie interdyscyplinarnego poradnictwa /także telefonicznego i internetowego/	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie Komenda Miejska Policji Urząd Miejski Organizacje pozarządowe	- Liczba placówek poradnictwa rodzinnego - Liczba udzielonych porad - Liczba osób korzystających z pomocy	Cały rok
7.	Realizacja programów profilaktycznych i terapeutycznych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym w świetlicach i grupach terapeutyczno - rozwojowych	Organizacje pozarządowe	- Liczba programów - Liczba dzieci i młodzieży objętych programami	Cały rok
8.	Prowadzenie psychoterapii dla rodzin osób uzależnionych	Poradnie uzależnień, Miejska Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna	- Liczba placówek - Liczba programów - Liczba osób korzystających z terapii	Cały rok
9.	Udzielanie wsparcia rodzinom alkoholików	Grupa samopomocowa Al-Anon Konińskie Stowarzyszenie Abstynentów „Szansa” i inne organizacje pozarządowe Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie Urząd Miejski, Komisja	- Liczba grup - Liczba osób korzystających ze wsparcia	Cały rok

		Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejski Zespół Interdyscyplinarny, Miejska Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna		
10.	Dofinansowanie szkoleń dla służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie	Urząd Miejski Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	- Liczba szkoleń - Liczba osób korzystających z dofinansowania	Cały rok
11.	Współpraca z Prokuraturą Rejonową, która również wdraża procedurę zobowiązania do leczenia odwykowego, nadzoruje rodziny, w których występuje alkoholizm i przemoc	Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Prokuratura Rejonowa	- Liczba rozmów z prokuratorami - Liczba wniosków o wszczęcie postępowania karnego	Cały rok

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych

L.p.	Zadanie	Realizatorzy/Partnerzy	Wskaźniki realizacji zadania	Termin
1.	Wspomaganie organizacji pomocowych i innych podmiotów realizujących zadania związane z rozwiązywaniem problemów alkoholowych	Organizacje pozarządowe Służby publiczne Urząd Miejski Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie Komenda Miejska Policji Kościoły Związki wyznaniowe Media	- Ilość organizacji włączających się w rozwiązywanie problemów alkoholowych - Liczba podmiotów, którym udzielono dofinansowania	Cały rok
2.	Wspomaganie działalności organizacji młodzieżowych i sportowych oraz innych podmiotów promujących zdrowy styl życia i abstynencję	Placówki oświatowe Jednostki miejskie Organizacje pozarządowe Instytucje	- Liczba podmiotów współpracujących w realizacji zadań Programu - Liczba dzieci i młodzieży objętej działaniami	Cały rok
3.	Finansowanie/dofinansowanie placówek wsparcia dziennego realizujących zadania profilaktyczne	Organizacje pozarządowe Urząd Miejski	- Liczba świetlic - Liczba dzieci i młodzieży korzystającej ze świetlic	Cały rok
4.	Organizowanie wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	Organizacje pozarządowe, Urząd Miejski, MOPR	- Liczba zorganizowanych kolonii, półkolonii, obozów - Liczba dzieci i młodzieży korzystającej z wypoczynku	Ferie zimowe, wakacje letnie
5.	Prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci uczestniczących w programach	Organizacje pozarządowe Placówki oświatowe Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji	- Liczba placówek - Liczba trenerów, instruktorów - Liczba dzieci i młodzieży uczestniczącej w programach	Cały rok
6.	Prowadzenie dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo - wychowawczych	Organizacje pozarządowe	- Liczba dzieci i młodzieży korzystającej z dożywiania	Cały rok
7.	Dofinansowanie programu dostarczania żywności do placówek wsparcia dziennego oraz do innych instytucji pomocowych	Organizacje pozarządowe Kościoły Związki wyznaniowe	- Liczba placówek korzystających z żywności - Ilość dostarczanej żywności	Cały rok
8.	Dofinansowanie szkoleń dla osób działających w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień	Instytucje, stowarzyszenia Osoby fizyczne	-Liczba szkoleń - Liczba przeszkolonych osób	Cały rok

5. Egzekwowanie przepisów ustawy o rynku alkoholowym.

L.p.	Zadanie	Realizatorzy/Partnerzy	Wskaźniki realizacji zadań	Termin
1.	Przeprowadzanie kontroli i wizytacji w zakresie przestrzegania przepisów dotyczących zakazu reklamy i promocji napojów alkoholowych oraz zakazu spożywania napojów alkoholowych w miejscach publicznych	Komenda Miejska Policji Straż Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	- Liczba przeprowadzonych kontroli i wizytacji - Liczba ujawnionych przypadków nieprzestrzegania zapisów ustawy - Liczba podjętych interwencji w celu usunięcia zagrożeń	Cały rok
2.	Podjęcie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i art.15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	Komenda Miejska Policji Straż Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	- Liczba podjętych interwencji	Cały rok

6. Wspieranie integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin

L.p.	Zadanie	Realizatorzy/Partnerzy	Wskaźniki realizacji zadania	Termin
1.	Zwiększenie działań na rzecz reintegracji społecznej i zawodowej osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie - Klub Integracji Społecznej	- Liczba osób objętych oddziaływaniami - Liczba form oddziaływań - Liczba osób, które podjęły pracę - Liczba kontraktów socjalnych z osobami uzależnionymi	Cały rok

ROZDZIAŁ III

Realizatorzy Gminnego Programu Przeciwdziałania Alkoholizmowi

W realizacji zadań Programu Miasto Konin współpracuje z:

- organizacjami pozarządowymi oraz osobami prawnymi i jednostkami organizacyjnymi w rozumieniu ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i wolontariacie,
- placówkami terapii uzależnień,
- Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Komisją Rodziny i Spraw Społecznych Rady Miasta Konina
- Komisją Edukacji, Kultury i Sportu Rady Miasta Konina
- Komisją Praworządności Rady Miasta Konina
- Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie,
- Miejskim Zespołem Interdyscyplinarnym,
- Miejskim Ośrodkiem Sportu i Rekreacji,
- placówkami oświatowymi,
- Komendą Miejską Policji,
- Strażą Miejską,
- Sądem Rejonowym,
- Prokuraturą Rejonową,
- Młodzieżowym Domem Kultury,
- Konińskim Domem Kultury,
- Kościołami,
- Miejskim Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli,

- Miejską Poradnię Psychologiczno– Pedagogiczną
- lokalnymi mediami.

Realizując zadania Programu Miasto Konin korzysta z wiedzy i zawodowego doświadczenia osób zajmujących się profilaktyką uzależnień, rozwiązywaniem problemów alkoholowych i przeciwdziałaniem przemocy, zwłaszcza:

- pedagogów, psychologów, socjoterapeutów i psychoprofilaktyków zatrudnionych w placówkach oświatowych, wychowawczych i w placówkach wsparcia dziennego,
- specjalistów różnych dyscyplin zatrudnionych w placówkach poradnictwa rodzinnego i przeciwdziałania przemocy,
- terapeutów uzależnień,
- członków Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- pracowników pomocy społecznej,
- członków Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych ds. przeciwdziałania przemocy,
- funkcjonariuszy Policji i Straży Miejskiej,
- sędziów, prokuratorów oraz kuratorów sądowych i społecznych,
- księży,
- niepijących alkoholików, członków wspólnoty AA i stowarzyszenia abstynenckiego,
- dziennikarzy,
- pracowników organizacji pozarządowych.

UWAGI KOŃCOWE

1. Zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin. Środki finansowe na realizację zadań Programu określa Rada Miasta Konina w ramach uchwały w sprawie uchwalenia budżetu Miasta Konina na 2019 rok.
2. Koordynacja realizacji Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych należy do zadań Wydziału Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Koninie, który współpracuje z podmiotami realizującymi poszczególne zadania Programu.
3. W realizacji Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych uczestniczy Pełnomocnik Prezydenta ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom i Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie określonym w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
4. Program realizowany jest w oparciu o harmonogram szczegółowych zadań zatwierdzony zarządzeniem Prezydenta Miasta Konina.
5. Zadania realizowane w Programie będą podlegały monitorowaniu i ewaluacji programu.
6. Członkom Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje wynagrodzenie za udział w każdym posiedzeniu komisji w wysokości 4% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia bez wypłat z nagród z zysku w sektorze przedsiębiorstw za poprzedni kwartał.

**Przewodniczący
Rady Miasta Konina**

/-/Wiesław Steinke

Przy opracowywaniu Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Konina na 2017 rok korzystano z :

1. Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016 – 2020
2. *Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych Konin 2017.* Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Koninie. Konin 2017.
3. *Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych - PARPA - G 1 za 2017 r.*
4. *Alkoholizm a przemoc.* www.leczyce.pl
5. *Wybrane aspekty ekonomiczne i społeczne związane z nadmiernym spożywaniem alkoholu.* www.lundbec.com/upload/pl
6. *Zaburzenia i choroby związane z nadużywaniem i uzależnieniem od alkoholu.* www.psychiatria.mp.pl
7. *Aspekty psychoterapeutyczne uzależnienia od alkoholu.* www.psychiatria.mp.pl
8. *Alkoholizm i jego wpływ na dysfunkcjonalność rodziny* [www.nauki - społeczne.info](http://www.nauki-spoeczne.info)
9. *Alkoholizm w rodzinie* portal.abczdrowie.pl
10. *Alkohol i młodzież.* Anna Świeboda *Wychowanie i psychologia ucznia.*
11. *Rodzina z problemem alkoholowym* www.psychologia.edu.pl
12. *Dostępność alkoholu w Polsce* www.alkoholipapierosy.pl
13. *Akoholizm* www.sciaga.pl
14. *Polskie regulacje prawne dotyczące alkoholu, Informacje BSE nr 498*
15. *Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu*
16. *Współuzależnienie* www.parpa.pl
17. *Dzieci alkoholików* www.parpa.pl
18. *Strategie ograniczania dostępności alkoholu* www.ograniczdostepnosc.pl
19. *Uzależnienie od alkoholu* www.lundbeck.com
20. *Jak pomagać dzieciom, żeby nie piły?* www.alkoholizm.akcjastos.pl
21. *Programy Profilaktyczne. Podstawy profesjonalnej psychoprofilaktyki.* Joanna Szymańska. *Ośrodek Rozwoju Edukacji Warszawa 2015*
22. *Alkoholizm - Problem także kobiety* www.alkoholizm.akcjastos.pl
23. *Rola rodziny w wychowaniu do trzeźwości.* www.alkoholizm.akcjastos.pl
24. *Profilaktyka Pedagogiczna.* Sławomir Śliwa. *Wyższa Szkoła Zarządzania i Administracji w Opolu. Opole 2015.*